

عنوان مقاله:

وضعیت فرسایش آبی و رسوبدهی ایران، واکاوی آماری و مقایسه ای

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های راهبردی در علوم کشاورزی و منابع طبیعی، دوره 6، شماره 2 (سال: 1400)

تعداد صفحات اصل مقاله: 18

نویسنده:

محمود عرب خدری - پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری

خلاصه مقاله:

با هدف شناخت بهتر وضعیت فرسایش و رسوبدهی کشور، از داده های اندازه گیری فرسایش کرت و سزیم ۱۳۷ و رسوب سنجی رودخانه ها و مخزن سدهای (حدود ۱۰۰۰ محل) بهره گیری شد. با توجه به تفاوت های زیاد در دامنه اندازه گیری های هر روش و بین روش ها و محدود بودن داده ها در قیاس با وسعت و تنوع زیاد کشور، یافتن روشی مناسب برای توجیه علمی نتیجه ها ضروری است. از بین آماره های تمایل به مرکز، میانه مناسب ترین آماره برای داده های فرسایش/رسوبدهی انتخاب شد. میانه رسوبدهی ویژه ایستگاه های اندازه گیری که بیشتر در منطقه های کوهستانی کشور واقع اند، ۳۳۶ تن در کیلومتر مربع در سال برآورد شد. با کاربرد مدل EPM اعتبارسنجی شده با رسوبدهی مشاهده ای، کل فرسایش سالانه کشور نزدیک به ۹۰۰ میلیون تن (۵۵۰ تن در کیلومتر مربع در سال) برآورد شد. درحالی که تلفات خاک از سطح زمین های مرتعی، جنگلی و دیمزار ها به روش کرت های اندازه گیری، اغلب بسیار کمتر از ۱۰۰ تن در کیلومتر مربع در سال است، ولی در کرت های مستقر روی مارن ها، مقدارهایی تا ۳۵۰۰ تن در کیلومتر مربع در سال اندازه گیری شده است. نظر به اختلاف زیاد فرسایش کرت ها و رسوبدهی رودخانه ها، به احتمال زیاد سازندهای حساس، دیمزارهای شیبدار، شکل های فرسایش تشدید و عمیق خندقی (بیش از ۴/۱ میلیون هکتار) و حرکت های توده ای متعدد در منطقه های کوهستانی کشور، به همراه فرسایش کناری نقش بیشتری در رسوبدهی دارند. بررسی های محدود منشاء یابی رسوب نیز سهم بیشتر فرسایش های عمقی در تولید رسوب را تایید می کند. در بخش انتهایی مقاله، با بررسی نقشه های فرسایش و رسوبدهی و برخی داده های جهانی، نشان داده شده است که با وجود لکه هایی از منطقه های دارای فرسایش زیاد و حوضه های پر رسوب در ایران، ناحیه هایی با شرایط بسیار بحرانی تر در آسیا و جهان وجود دارد.

کلمات کلیدی:

داده های اندازه گیری، رسوبدهی، روش های آماری، تلفات خاک

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1428027>

